

Όλα ξεκίνησαν με ένα τηλεφώνημα από την Ιζαμπέλα. Ήθελε να μάθει πού ήταν ο Κρίστοφερ και βρέθηκα στη δύσκολη θέση να της πω ότι δεν ήξερα. Θα πρέπει να της φάνηκε απίστευτο. Δεν της είπα ότι ο Κρίστοφερ κι εγώ ήμασταν σε διάσταση έξι μήνες και είχα να μιλήσω στον γιο της σχεδόν έναν μήνα.

Θεώρησε την αδυναμία μου να την ενημερώσω πού βρισκόταν ο Κρίστοφερ ακατανόητη και στην αντίδρασή της φάνηκε περιφρόνηση, αλλά όχι και μεγάλη έκπληξη, γεγονός που κατά κάποιον τρόπο έκανε την κατάσταση χειρότερη. Ένωσα ταπεινωμένη και ταυτόχρονα αμήχανη, δύο αισθήματα που χαρακτήριζαν πάντα τη σχέση μου με την Ιζαμπέλα και τον Μαρκ. Κι αυτό παρότι ο Κρίστοφερ επέμενε πως είχα ακριβώς την ίδια επίδραση σ' εκείνους, πως έπρεπε να προσπαθήσω να μην είμαι τόσο επιφυλακτική, ήταν πολύ εύκολο να ερμηνευτεί σαν αλαζονεία.

Δεν ήξερα, ρωτούσε, ότι κάποιοι άνθρωποι με έβρισκαν υπεροπτική; Δεν ήξερα. Ο γάμος μας είχε διαμορφωθεί από αυτά που γνώριζε ο Κρίστοφερ και από αυτά που δεν γνώριζα εγώ. Δεν επρόκειτο απλώς για ζήτημα ευφυΐας, αν και ο Κρίστοφερ είχε το πλεονέκτημα ακόμη κι εκεί, ήταν αναμφίβολα έξυπνος. Επρόκειτο για ζήτημα όλων όσα αποκρύπτονταν, πληροφοριών που εκείνος είχε και εγώ όχι. Με λίγα λόγια, ήταν ζήτημα απιστίας – η προδοσία πάντα τοποθετεί το ένα μέλος του ζευγαριού σε θέση γνώσης και αφήνει το άλλο στο σκοτάδι.

Αν και η προδοσία δεν ήταν καν, όχι απαραίτητα, ο πρω-

ταρχικός λόγος για την αποτυχία του γάμου μας. Ήταν κάτι που συνέβη αργά, ακόμη και μετά την απόφασή μας να απομακρυνθούμε ο ένας από τον άλλο εμφανίζονταν προβλήματα πρακτικά, δεν ήταν και μικρό πράγμα η κατεδάφιση του οικοδομήματος του γάμου μας. Η προοπτική ήταν τόσο τρομακτική, που άρχισα να αναρωτιέμαι αν κάποιος από τους δυο μας δεν είχε αρχίσει να το ξανασκέφτεται, αν θαμμένος βαθιά μέσα στη γραφειοκρατία δεν υπήρχε κάποιος δισταγμός, ενσταλαγμένος στις στοίβες εγγράφων και στις διαδικτυακές φόρμες που με τόση επιμέλεια αποφεύγαμε.

Ήταν λοιπόν απόλυτα λογικό που η Ιζαμπέλα μου είχε τηλεφωνήσει για να με ρωτήσει τι είχε γίνει ο Κρίστοφερ. Έχω αφήσει τρία μηνύματα, είπε, το κινητό του με στέλνει απευθείας στον τηλεφωνητή και την τελευταία φορά που πήρα ο ήχος αναμονής ήταν ξένος...

Πρόφερε τη λέξη *ξένος* με το γνωστό μίγμα υποψίας, απορίας (δεν μπορούσε να φανταστεί κανέναν λόγο για τον οποίο ο γιος της θα έφευγε μακριά από τη ζώνη επιρροής της) και προσβολής. Τα λόγια της επέστρεψαν στο μυαλό μου, φράσεις ειπωμένες καθ' όλη τη διάρκεια του γάμου μου: είσαι ξένη, πάντα ήσουν ξένη, είναι πολύ καλή, αλλά διαφορετική από μας, δεν αισθανόμαστε ότι σε ξέρουμε (και, τέλος, αυτό που θα έλεγε σίγουρα αν ο Κρίστοφερ της είχε πει ότι όλα είχαν τελειώσει μεταξύ μας), είναι για καλό, γλυκέ μου, εδώ που τα λέμε, ποτέ δεν ήταν μία από μας.

...οπότε, θα ήθελα να ξέρω πού ακριβώς βρίσκεται ο γιος μου.

Ένωσα αμέσως το κεφάλι μου να σφίγγεται. Είχα να μιλήσω στον Κρίστοφερ έναν μήνα. Η τελευταία κουβέντα μας ήταν από τηλεφώνου. Μου είχε πει πως, παρότι ήταν σαφές ότι δεν υπήρχε περίπτωση να τα βρούμε, δεν ήθελε να ξεκινή-

σει τη διαδικασία – είχε χρησιμοποιήσει ακριβώς αυτή τη λέξη, ενδεικτική μιας συνεχούς και διαρκούς κατάστασης παρά μιας τελεσίδικης και οριστικής πράξης και, φυσικά, είχε δίκιο, το διαζύγιο ήταν πιο απρόβλεπτο και, κατά κάποιον τρόπο, πιο εξαρτώμενο από τις συνθήκες απ’ όσο αρχικά φαινόταν – του να το λέμε στον κόσμο.

Μήπως θα μπορούσε να μείνει μεταξύ μας; Είχα διστάσει, δεν ήταν ότι διαφωνούσα με την ιδέα – η απόφαση στο σημείο εκείνο ήταν ακόμα καινούργια και φανταζόμουν ότι ο Κρίστοφερ αισθανόταν περίπου όπως εγώ, ότι δεν είχαμε βρει ακόμα τον τρόπο να λέμε την ιστορία του χωρισμού μας. Δεν μου άρεσε όμως ο αέρας της συνενοχής, που φάνταζε παράταιρος και χωρίς σκοπό. Παρά ταύτα, είπα ναι. Ο Κρίστοφερ, ακούγοντας τον δισταγμό στη φωνή μου, μου ζήτησε να του το υποσχεθώ. Να μου υποσχεθείς ότι δεν θα το πεις σε κανέναν, τουλάχιστον προς το παρόν, τουλάχιστον μέχρι να μιλήσουμε ξανά. Ενοχλημένη, συμφώνησα και έκλεισα το τηλέφωνο.

Αυτή ήταν η τελευταία φορά που είχαμε μιλήσει. Όταν επέμεινα λοιπόν ότι δεν ήξερα πού ήταν, η Ιζαμπέλα γέλασε κοφτά πριν πει: Μη γίνεσαι γελοία. Μίλησα στον Κρίστοφερ πριν από τρεις βδομάδες και μου είπε ότι θα πηγαίνατε οι δυο σας στην Ελλάδα. Δυσκολεύτηκα πάρα πολύ να τον βρω και, δεδομένου ότι εσύ είσαι εδώ, στην Αγγλία, δεν μπορώ παρά να υποθέσω ότι έχει πάει στην Ελλάδα χωρίς εσένα.

Ήμουν πολύ μπερδεμένη για να απαντήσω. Δεν καταλάβαινα γιατί ο Κρίστοφερ της είχε πει ότι θα πηγαίναμε μαζί στην Ελλάδα, δεν ήξερα καν ότι θα έφευγε από τη χώρα. Εκείνη συνέχισε: Δουλεύει πολύ σκληρά τελευταία, ξέρω ότι έχει πάει να κάνει έρευνα και...

Χαμήλωσε τη φωνή της με τρόπο που βρήκα δύσκολο να αποκρυπτογραφήσω, μπορεί να ήταν γνήσιος δισταγμός ή

απλώς μια προσποίηση, ποτέ δεν ήταν υπεράνω τέτοιων ελιγμών.

...ανησυχώ γι' αυτόν.

Η δήλωση δεν με έπεισε και δεν πήρα ιδιαίτερα σοβαρά την ανησυχία της. Η Ιζαμπέλα πίστευε πως η σχέση της με τον Κρίστοφερ ήταν καλύτερη απ' ό,τι ήταν στην πραγματικότητα, φυσιολογικό λάθος για μια μητέρα, λάθος όμως που κάποιες φορές οδηγούσε σε παράδοξη συμπεριφορά εκ μέρους της. Κάποτε μια τέτοια κατάσταση ίσως να μου είχε προκαλέσει ένα αίσθημα θριάμβου – το ότι η γυναίκα αυτή θα ζητούσε τη δική μου βοήθεια για ένα θέμα που θα αφορούσε τον γιο της ίσως να σήμαινε κάτι έναν μόλις χρόνο, έξι μόλις μήνες πριν.

Έτσι, την άκουγα κυρίως με φόβο καθώς συνέχισε να μιλάει: Έχει αλλάξει, τον πήρα να τον ρωτήσω αν οι δυο σας – πάλι *οι δυο σας*, ήταν σαφές ότι δεν ήξερε τίποτα, ότι ο Κρίστοφερ δεν της είχε εκμυστηρευτεί την κατάσταση – θα θέλατε να έρθετε να μείνετε στη εξοχή, να πάρετε λίγο καθαρό αέρα. Τότε μου είπε ότι θα πηγαίνατε στην Ελλάδα, ότι εσύ είχες να τελειώσεις μια μετάφραση και εκείνος να κάνει έρευνα. Τώρα όμως – και έβγαλε έναν μικρό αναστεναγμό αγανάκτησης – ανακαλύπτω ότι εσύ είσαι στο Λονδίνο και εκείνος δεν απαντάει στο τηλέφωνο.

Δεν ξέρω πού είναι ο Κρίστοφερ.

Έκανε μια μικρή παύση και συνέχισε:

Όπως και να έχει, πρέπει να πας να τον βρεις αμέσως. Ξέρεις πόσο ισχυρή είναι η διαίσθησή μου, ξέρω ότι κάτι δεν πάει καλά, δεν είναι στον χαρακτήρα του να μη με παίρνει όταν τον ψάχνω.

Κάποια από τα αποτελέσματα του τηλεφωνήματος της Ιζαμπέλα μου φαίνονται, ακόμη και σήμερα, εξωπραγματικά. Το ένα είναι ότι υπάκουσα στην εντολή αυτής της γυναίκας και

πήγα στην Ελλάδα, μια χώρα που δεν είχα καμία επιθυμία να επισκεφθώ, με σκοπό που δεν μου ήταν ούτε στο ελάχιστο προφανής. Ο Κρίστοφερ είχε πει όντως ψέματα στην Ιζαμπέλα ότι θα πηγαίναμε μαζί στην Ελλάδα. Αν δεν ήθελε να μιλήσει στη μητέρα του για τον χωρισμό, θα ήταν αρκετά εύκολο να εφεύρει κάποια δικαιολογία που θα εξηγούσε γιατί ταξίδευε μόνος – ότι είχα να πάω σε κάποιο συνέδριο, ότι περνούσα αρκετό χρόνο με μια φίλη μου που είχε τρία παιδιά και χρειαζόταν πάντοτε βοήθεια και συντροφιά.

Ή θα μπορούσε να της πει τη μισή αλήθεια, τουλάχιστον την αρχή, ότι κάναμε ένα διάλειμμα – από τι ή από πού, μπορεί να ρωτούσε εκείνη. Δεν είχε κάνει όμως τίποτε από αυτά, ίσως επειδή ήταν ευκολότερο να πει ψέματα ή επειδή ήταν ευκολότερο να αφήσει τη μητέρα του να υποθέσει ό,τι ήθελε – αν και οι εκ των υστέρων παρανοήσεις ήταν ιδιαίτερα δύσκολες για την Ιζαμπέλα. Συνειδητοποίησα λοιπόν ότι έπρεπε να επισημοποιήσουμε τη μεταξύ μας κατάσταση. Είχα αποφασίσει ήδη να ζητήσω διαζύγιο από τον Κρίστοφερ, απλώς θα πήγαινα στην Ελλάδα και θα το έπραττα αυτοπροσώπως.

Υπέθεσα ότι θα ήταν η τελευταία φορά που θα έκανα το καθήκον μου ως νύφης της. Μια ώρα αργότερα η Ιζαμπέλα μου τηλεφώνησε για να μου πει σε ποιο ξενοδοχείο έμενε ο Κρίστοφερ – αναρωτήθηκα πώς είχε αποκτήσει αυτή την πληροφορία – και τον κωδικό για το εισιτήριο που είχε κλείσει στο όνομά μου για την επόμενη μέρα. Πέρα από τα αχρείαστα ποικίλματα του χαρακτήρα της και τη λάμψη της αδρανούς κομψότητας, ήταν μία εξόχως ικανή γυναίκα, εξ ου και μία δεινή αντίπαλος, κάποια που είχα λόγο να φοβάμαι. Όλα αυτά όμως είχαν τελειώσει και σύντομα δεν θα υπήρχε πεδίο μάχης ανάμεσά μας.

Και πάλι ωστόσο, παρατήρησα ότι προφανώς δεν με εμπιστευόταν – δεν ήμουν το είδος της συζύγου στην οποία θα

μπορούσε κανείς να βασιστεί ότι θα βρει τον άντρα της, όχι χωρίς εισιτήριο στο χέρι και μια διεύθυνση ξενοδοχείου. Ίσως το γεγονός ότι κράτησα την υπόσχεσή μου στον Κρίστοφερ, το δεύτερο απροσδόκητο αποτέλεσμα του τηλεφωνήματος της Ιζαμπέλα, να ήταν αντίδραση στην ολοφάνερη δυσπιστία της. Δεν είπα στη μητέρα του ότι βρισκόμασταν σε διάσταση, από καιρό μάλιστα, δεν έδωσα αυτή τη μικρή πληροφορία που θα με είχε απαλλάξει εντελώς από το ταξίδι στην Ελλάδα.

Καμία μητέρα δεν θα ζητούσε από τη νύφη της να πάει στην Ελλάδα για να ζητήσει διαζύγιο από τον γιο της. Θα μπορούσα να είχα μείνει στο Λονδίνο και να συνεχίσω τη ζωή μου, αλλά δεν της το είπα και δεν έμεινα στο Λονδίνο. Αν η Ιζαμπέλα ήξερε ότι μου είχε αγοράσει αεροπορικό εισιτήριο για να πάω να ζητήσω διαζύγιο από τον γιο της, μάλλον θα με είχε σκοτώσει, θα με είχε σφάξει την ίδια στιγμή. Δεν ήταν καθόλου δύσκολο. Ήταν, όπως είπα και πριν, μία εξόχως ικανή γυναίκα. Ή ίσως να είχε πει ότι αν ήξερε πως θα ήταν τόσο εύκολο να μας χωρίσει, να λύσει τους δεσμούς του γάμου μας, θα μου είχε αγοράσει το εισιτήριο από καιρό. Πριν κλείσει το τηλέφωνο, με συμβούλεψε να βάλω στη βαλίτσα ένα μαγιό. Της είχαν πει ότι το ξενοδοχείο είχε εξαιρετική πισίνα.

Στην Αθήνα η κίνηση ήταν έντονη και τα μέσα μεταφοράς είχαν μάλλον απεργία. Το χωριό στο οποίο έμενε ο Κρίστοφερ βρισκόταν σε απόσταση πέντε ωρών από την πρωτεύουσα, στο νοτιότερο άκρο της ηπειρωτικής χώρας. Στο αεροδρόμιο με περίμενε ένα αυτοκίνητο: η Ιζαμπέλα είχε σκεφτεί τα πάντα. Στη διαδρομή, που άρχισε μέσα στην κίνηση και συνεχίστηκε σε μια σειρά από ζοφερούς και ανώνυμους αυτοκινητόδρομους, με πήρε ο ύπνος. Ήμουν κουρασμένη. Κοιτούσα από το παράθυρο, αλλά δεν μπορούσα να διαβάσω τις πινακίδες.

Ξύπνησα εξαιτίας ενός δυνατού και επαναλαμβανόμενου ήχου. Έξω ήταν σκοτάδι, όσο κοιμόμουν είχε πέσει η νύχτα. Ο ήχος αντηχούσε σε όλο το όχημα – *κλαγγκ κλαγγκ κλαγγκ* – και μετά σταμάτησε. Το αυτοκίνητο κινούνταν αργά στη μοναδική, στενή λωρίδα του δρόμου. Έγειρα μπροστά και ρώτησα τον οδηγό αν κάναμε στάση, αν είχαμε πολύ ακόμη. Εδώ είναι, είπε. Φτάσαμε.

Η κλαγγή άρχισε πάλι. Αδέσποτα, πρόσθεσε ο οδηγός. Σκοτεινές φιγούρες κινούνταν δίπλα στο αυτοκίνητο, ουρές σκύλων χτυπούσαν τις λαμαρίνες. Ο οδηγός πάτησε την κόρνα σε μια προσπάθεια να τρομάξει τα ζώα και να φύγουν – ήταν τόσο κοντά, που νόμιζα πως το αυτοκίνητο θα τα χτυπούσε από στιγμή σε στιγμή, παρά τη μειωμένη ταχύτητά μας –, αλλά δεν αποθαρρύνθηκαν, παρέμειναν κοντά στο όχημα καθώς προχωρούσαμε προς μια μεγάλη πέτρινη βίλα. Ο οδηγός συνέχισε να πατάει την κόρνα καθώς κατέβαζε το παράθυρο για να φωνάξει στα αδέσποτα.

Μπροστά μας ένας αχθοφόρος άνοιξε τις πύλες του κτήματος. Όταν το αυτοκίνητο διέσχισε την πύλη, τα σκυλιά σταμάτησαν. Όταν γύρισα να κοιτάξω από το πίσω παράθυρο, στέκονταν σε κύκλο μπροστά στην πύλη, με τα μάτια τους κίτρινα σαν τα φώτα του αυτοκινήτου. Το ξενοδοχείο βρισκόταν στην άκρη ενός μικρού όρμου και άκουσα τον ήχο του νερού αμέσως μόλις βγήκα από το όχημα. Κρατούσα την τσάντα μου και ένα μικρό σακίδιο. Ο αχθοφόρος με ρώτησε αν είχα βαλίτσες και απάντησα πως δεν είχα καμία, είχα πάρει πράγματα για μια βραδιά, στη χειρότερη περίπτωση για ένα Σαββατοκύριακο, αν και δεν το εξέφρασα έτσι ακριβώς.

Ο οδηγός είπε κάτι για ταξίδι της επιστροφής· πήρα την κάρτα του και είπα ότι θα του τηλεφωνούσα, ίσως την επομένη. Συμφώνησε με ένα νεύμα του κεφαλιού και ρώτησα αν θα επέ-

στρεφε αμέσως στην Αθήνα, ήταν ήδη πολύ αργά. Ανασήκωσε τους ώμους και μπήκε στο αυτοκίνητο.

Η αίθουσα υποδοχής στο εσωτερικό της βίλας ήταν άδεια. Κοίταξα την ώρα – κόντευε έντεκα. Η Ιζαμπέλα δεν μου είχε κλείσει δωμάτιο, ήμουν μια γυναίκα που είχε πάει να βρει τον άντρα της, δεν θα έπρεπε να υπάρχει τέτοια ανάγκη. Ζήτησα ένα μονό δωμάτιο για να περάσω τη νύχτα. Ο άντρας πίσω από τη ρεσεψιόν είπε ότι υπήρχαν πολλά διαθέσιμα δωμάτια, ανακοίνωσε με απροσδόκητη ευθύτητα ότι το ξενοδοχείο ήταν σχεδόν άδειο. Ήταν τέλος Σεπτεμβρίου, η σεζόν είχε τελειώσει. Δυστυχώς, πρόσθεσε, η θάλασσα ήταν πλέον πολύ κρύα για κολύμπι, αλλά η πισίνα του ξενοδοχείου ήταν θερμαινόμενη και η θερμοκρασία της πολύ ευχάριστη.

Περίμενα μέχρι να περάσει τα στοιχεία μου και να μου δώσει το κλειδί πριν ρωτήσω για τον Κρίστοφερ.

Θέλετε να τηλεφωνήσω στο δωμάτιό του;

Η έκφρασή του έδειχνε ότι ήταν σε εγρήγορση, αλλά τα χέρια του παρέμεναν ακίνητα πίσω από το έπιπλο, δεν έκανε καμία κίνηση να πιάσει το τηλέφωνο, ήταν εξάλλου πολύ αργά.

Όχι, ένευσα αρνητικά. Θα δοκιμάσω το πρωί.

Κούνησε το κεφάλι του με κατανόηση. Το βλέμμα του είχε γίνει πιο παρατηρητικό, ίσως να είχε δει πολλές σχέσεις στα πρόθυρα διάλυσης ή ίσως να μην είχε δώσει καμία σημασία και το πρόσωπό του να εξέπεμπε κατανόηση από φυσικού του, ένα χαρακτηριστικό που χωρίς αμφιβολία ήταν χρήσιμο στο επάγγελμά του. Δεν είπε τίποτε άλλο σχετικά. Πήρα το κλειδί, με ενημέρωσε για το πρωινό και επέμεινε να κουβαλήσει το σακίδιό μου καθώς με οδηγούσε στον ανελκυστήρα. Ευχαριστώ, είπα. Μήπως ήθελα υπηρεσία αφύπνισης; Εφημερίδα το πρωί; Μπορεί να περιμένει, του είπα. Όλα μπορούν να περιμένουν.

Όταν ξύπνησα, ο ήλιος πλημμύριζε το δωμάτιο. Άπλωσα το χέρι να πιάσω το κινητό μου, δεν είχα μηνύματα και ήταν ήδη εννιά. Το πρωινό σύντομα θα τελείωνε και έπρεπε να βιαστώ αν ήθελα να φάω. Παρά ταύτα, έμεινα στο ντους περισσότερη ώρα απ' όση χρειαζόταν. Μέχρι εκείνη τη στιγμή – όρθια στην ντουσιέρα του ξενοδοχείου, με το νερό να θολώνει την όρασή μου καθώς κυλούσε στα μάτια μου – δεν είχα σταθεί να αναλογιστώ ή να φανταστώ πώς θα αισθανόταν ο Κρίστοφερ, τι θα σκεφτόταν όταν θα με έβλεπε, ή όταν θα βρισκόταν πρόσωπο με πρόσωπο μαζί μου στο ξενοδοχείο. Φαντάστηκα πως η πρώτη σκέψη του θα ήταν αρκετά απλή, θα υπέθετε ότι ήθελα να γυρίσει πίσω.

Για ποιον άλλο λόγο να ακολουθήσει μια γυναίκα τον εν διαστάσει σύζυγό της σε μια ξένη χώρα παρά για να δώσει τέλος στον χωρισμό τους; Η χειρονομία ήταν υπερβολική και οι υπερβολικές χειρονομίες ανάμεσα σε έναν άντρα και σε μια γυναίκα θεωρούνται γενικά ρομαντικές, ακόμη και στο πλαίσιο ενός αποτυχημένου γάμου. Θα εμφανιζόμουν μπροστά του και εκείνος θα... μήπως θα γέμιζε ανησυχία ή δυσαρέσκεια, μήπως θα αναρωτιόταν τι ακριβώς ήθελα; Μήπως θα αισθανόταν ότι τον παρακολουθούσα ή τον κυνηγούσα, μήπως θα τρόμαζε πως είχε συμβεί κάποια καταστροφή, πως κάτι είχε πάθει η μητέρα του, πως έπρεπε να της είχε τηλεφωνήσει αφού είχε δει τις κλήσεις της;

Ή μήπως θα γέμιζε ελπίδα, θα νόμιζε πως μια επανένωση δεν ήταν τελικά ανέφικτη (μήπως πίσω από την υπόσχεση που μου είχε αποσπάσει κρυβόταν αυτή η ελπίδα, και ήταν μια ελπίδα κοινή, στο κάτω κάτω είχα συμφωνήσει), και τότε θα απογοητευόταν ή θα ένιωθε ακόμη μεγαλύτερη προσβολή από αυτήν που θα ένιωθε κανονικά εξαιτίας της απόφασής μου να ζητήσω διαζύγιο, κάτι που σκόπευα ούτως ή άλλως να κάνω; Αμέσως ένιωσα ντροπή, για εκείνον, για εμένα, πάνω απ' όλα

για την κατάσταση. Υπέθεσα – δεν είχα πρότερη εμπειρία για να με βοηθήσει – ότι το να ζητάς διαζύγιο φέρνει πάντα και τους δύο σε δύσκολη θέση, αλλά μου ήταν αδύνατον να πιστέψω ότι οδηγεί πάντοτε σε τέτοια αμηχανία όταν το περιβάλλον και οι συνθήκες είναι τόσο ασαφείς.

Στο ισόγειο βρήκα το σαλόνι του ξενοδοχείου άδειο. Το πρωινό σερβιριζόταν στη βεράντα που έβλεπε στη θάλασσα. Δεν υπήρχε ίχνος του Κρίστοφερ, το εστιατόριο ήταν κι αυτό έρημο. Στο χωριό από κάτω δεν έπεφταν σκιές και ήταν τόσο ήσυχο που φάνταζε ακίνητο, ένα σύνολο από μικρά κτίρια βαλμένα στη σειρά δίπλα σε μια πέτρινη προκουμαία. Ένας μεγάλος λόφος, γυμνός και χωρίς βλάστηση, αποτελούσε τη μία πλευρά του όρμου και έριχνε λευκό φως στο νερό, οπότε η θέα από τη βεράντα ήταν ταυτόχρονα γαλήνια και δραματική. Στη βάση του λόφου υπήρχαν τα υπολείμματα από κάτι που έμοιαζε με καμένους θάμνους και χορτάρι, σαν να είχαν πιάσει πρόσφατα φωτιά.

Ήπια τον καφέ μου. Όταν ο σερβιτόρος ακούμπησε το φλιτζάνι στο τραπέζι, με ενημέρωσε ότι το ξενοδοχείο ήταν το μόνο μέρος στο οποίο μπορούσα να πιω καπουτσίνο ή λάτε, οπουδήποτε αλλού είχαν μόνο ελληνικό καφέ ή νεσκαφέ. Το σκηνικό ήταν ρομαντικό – ο Κρίστοφερ προτιμούσε την πολυτελή διαμονή, και η πολυτέλεια και ο ρομαντισμός ήταν συνώνυμα για μια συγκεκριμένη τάξη ανθρώπων – και με έκανε να αισθάνομαι άβολα. Φαντάστηκα τον Κρίστοφερ εκεί, μόνο σε ένα θέρετρο γεμάτο ζευγάρια, ήταν το είδος του ξενοδοχείου που έκλεινες για μήνα του μέλιτος και επετείους. Ένωσα άλλο ένα τσίμπημα ντροπής και αναρωτήθηκα τι να έκανε εκεί, το μέρος ήταν ένας παραλογισμός.

Όταν ο σερβιτόρος έφερε το φρυγανισμένο μου ψωμί, τον σταμάτησα:

Είναι πολύ ήσυχα. Είμαι η τελευταία που κατέβηκε για πρωινό;

Το ξενοδοχείο είναι άδειο. Έχει τελειώσει η σεζόν.

Θα πρέπει να υπάρχουν όμως και άλλοι επισκέπτες.

Φταίνε οι φωτιές, είπε ανασηκώνοντας τους ώμους. Έχουν αποθαρρύνει τον κόσμο.

Δεν ξέρω τίποτα για τις φωτιές.

Άναψαν πυρκαγιές σε όλη τη χώρα. Φωτιές όλο το καλοκαίρι. Οι λόφοι από την Αθήνα ως εδώ είναι κατάμαυροι. Αν βγείτε από το χωριό και πάτε στους λόφους, θα δείτε, η γη είναι ακόμα ζεστή από τη φωτιά. Το έγραψαν οι εφημερίδες. Σε όλο τον κόσμο. Είχαμε φωτογράφους – μιμήθηκε το κλικ της φωτογραφικής μηχανής – όλο το καλοκαίρι.

Έβαλε τον δίσκο κάτω από τη μασχάλη του και συνέχισε: Είχαν φωτογράφιση για ένα περιοδικό μόδας εδώ, στο ξενοδοχείο. Η φωτιά είχε εξαπλωθεί στον λόφο, φαίνεται ακόμα μαύρος. Κοιτάζτε. Έδειξε με το χέρι του τις μαύρες ουλές στην επιφάνεια των βράχων. Έβαλαν τα μοντέλα στην πίσινα και πίσω τους τη φωτιά και τη θάλασσα – πήρε μια βαθιά ανάσα –, ήταν όλα πολύ δραματικά.

Κατένευσα. Απομακρύνθηκε όταν είδε ότι δεν είχα να προσθέσω κάτι. Η εικόνα του Κρίστοφερ εν μέσω αυτής της φωτογράφισης ήρθε απρόσκλητη στον νου μου. Δεν ήταν ρεαλιστική, στεκόταν ανάμεσα στα μοντέλα, στις μακιγιέζ και στη στίλιστρια με μια έκφραση σαρκαστική, ενοχλημένη, σαν να μην μπορούσε να εξηγήσει τι δουλειά είχε μέσα σε εκείνο το τσίρκο. Έμοιαζε ακόμη περισσότερο ξένος. Ανήσυχη, έριξα μια ματιά στη βεράντα. Η ώρα κόντευε δέκα, ήταν προφανές ότι δεν τον είχα προλάβει στο πρωινό, θα πρέπει να είχε φάει νωρίς, ίσως να είχε φύγει ήδη από το ξενοδοχείο.

Σηκώθηκα και πήγα στο σαλόνι. Ο άντρας που με είχε υπο-

δεχτεί το προηγούμενο βράδυ είχε αντικατασταθεί από μια νέα γυναίκα με βαριά χαρακτηριστικά, τα μαλλιά της ήταν πιασμένα σφιχτά πίσω με έναν τρόπο που δεν της πήγαινε, το στιλ ήταν πολύ αυστηρό για το ήπιο, γεμάτο πρόσωπό της. Τη ρώτησα αν ο Κρίστοφερ είχε κατέβει το πρωί. Έσμιξε τα φρύδια της, ένιωσα ότι δεν ήθελε να μου πει. Τη ρώτησα αν μπορούσε να καλέσει το δωμάτιό του. Κράτησε το βλέμμα της πάνω μου καθώς πατούσε τα κουμπιά και άκουσε τον τόνο στο ακουστικό, κάτω από το επαγγελματικό της χτένισμα η έκφρασή της ήταν απροκάλυπτα βλοσυρή.

Έκλεισε το τηλέφωνο.

Δεν είναι στο δωμάτιό του. Θα θέλατε να αφήσετε κάποιο μήνυμα;

Πρέπει να του μιλήσω επείγοντως.

Ποια είστε;

Η ερώτηση ήταν απότομη, σχεδόν εχθρική.

Η σύζυγός του.

Έδειξε να εκπλήσσεται και αμέσως κατάλαβα – ο Κρίστοφερ φλέρταρε ασύστολα, το έκανε χωρίς να σκέφτεται, σαν αντανακλαστικό, όπως οι άνθρωποι λένε *γεια, ευχαριστώ, παρακαλώ*, όπως ένας άντρας κρατάει ανοιχτή την πόρτα σε μια γυναίκα. Δεν είχε αναστολές, με κίνδυνο να φθείρει τη γοητεία του. Μόλις συνειδητοποιούσε κανείς πού βρισκονταν τα μπαλώματά της στα σημεία όπου είχε ξεφτίσει, ήταν δύσκολο να δει τη γοητεία – δύσκολο να δει τον ίδιο τον άντρα, αν ήταν με οποιονδήποτε τρόπο επιφυλακτικός απέναντι στους χαρισματικούς ανθρώπους – και πάλι ολόκληρη. Οι περισσότεροι άνθρωποι όμως δεν έμεναν στην τροχιά του αρκετά ώστε να συμβεί κάτι τέτοιο, οι περισσότεροι άνθρωποι ήταν όπως εκείνη η νεαρή κοπέλα, έβλεπα ότι τον προστάτευε, ήταν ακόμα μαγεμένη από εκείνον.

Εκείνον, Εκείνον, σαν να της ανήκε. Απομακρύνθηκα ένα βήμα από τον πάγκο.

Πείτε του, σας παρακαλώ, ότι τον ψάχνει η γυναίκα του.

Κατένευσε.

Αμέσως μόλις γυρίσει. Είναι σημαντικό.

Κάτι μουρμούρισε καθώς έφευγα, σίγουρα θα με έβριζε. Η σύζυγος είναι πάντα στόχος κάποιας βρισιάς, πόσο μάλλον σε τέτοιες περιπτώσεις.

Θα ήθελα να πάω μια βόλτα.

Σήκωσε το βλέμμα της, δεν πίστευε ότι ήμουν ακόμα εκεί, περίμενε να φύγω, η παρουσία μου της ήταν σαφώς δυσάρεστη. Έγώ όμως παρέμεινα, ήταν αλήθεια ότι ήθελα να κάνω μια βόλτα και δεν ήξερα πού να πάω. Μου έδωσε οδηγίες για την προκουαία, είπε ότι το χωριό ήταν μικρό και δεν θα χανόμουν. Κούνησα καταφατικά το κεφάλι και βγήκα έξω. Αν και ήταν Σεπτέμβριος, ο καιρός ήταν ζεστός και το φως πολύ έντονο. Για μια στιγμή σχεδόν τυφλώθηκα, μου φάνηκε ότι αντιλήφθηκα μια ελαφριά μυρωδιά καμένου στον αέρα, λες και ο τόπος καιγόταν ακόμα: μια στιγμή συναισθησίας.

Σχεδόν αμέσως μόλις βγήκα από την πύλη του ξενοδοχείου, εμφανίστηκαν τα αδέσποτα. Με πλησίασαν κουνώντας την ουρά με τρόπο που δεν ήταν ούτε φιλικός ούτε εχθρικός. Συμπαθούσα τους σκύλους. Μια φορά κι έναν καιρό μάλιστα θα είχα πάρει σκύλο, αλλά ο Κρίστοφερ αντέδρασε, είπε ότι ταξιδεύαμε πολύ, το οποίο ήταν αλήθεια. Άπλωσα το χέρι και άγγιξα τον πλησιέστερο σκύλο. Το τρίχωμά του ήταν λεπτό και κοντό, τόσο λείο που ήταν σαν να άγγιζα δέρμα παρά γούνα. Το δεξί του μάτι ήταν λευκό λόγω τύφλωσης, αλλά το βλέμμα του ήταν έξυπνο και ταυτόχρονα άδειο, η ζωώδης του κενότητα αδυσώπητη.

Τα άλλα σκυλιά στριφογυρνούσαν γύρω μου, τα σώματά

τους τρίβονταν στιγμιαία στα πλευρά, στα χέρια και στα δάχτυλά μου πριν απομακρυνθούν. Με συνόδευσαν καθώς κατευνόμουν προς την προκυμαία, έτρεχαν μπροστά και μετά έκαναν κύκλο και γύριζαν πίσω, μια αργή κυκλική κίνηση. Μόνο ο σκύλος με το λευκό μάτι έμενε σταθερός στο πλάι μου. Πλησίαζε μεσημέρι. Το νερό στον όρμο ήταν κρυστάλλινο και γαλανό. Λίγες μοναχικές βάρκες ήταν σκόρπιες στην επιφάνειά του.

Ο Γερολιμένας ήταν ένα μικρό ψαροχώρι, συνάντησα μόνο μια χούφτα καταστήματα – ένα ψιλικατζίδικο, ένα καπνοπωλείο, ένα φαρμακείο – όλα κλειστά. Καθώς περπατούσα και τα σκυλιά κάποια στιγμή απομακρύνθηκαν, αναζήτησα τον Κρίστοφερ ανάμεσα στα λιγοστά πρόσωπα που είδα να κάθονται έξω από την ταβέρνα, τα περισσότερα ρυτidiaσμένα, σκαμμένα από τον χρόνο, μαυρισμένα από τον ήλιο. Δεν είχαν τίποτα κοινό με το απαλό, καλοζωισμένο παρουσιαστικό του Κρίστοφερ, που θα ξεχώριζε από μακριά ανάμεσά τους. Ήταν ελκυστικός – στις γυναίκες, στους ανθρώπους γενικώς – σε όλη του τη ζωή και ήταν αδύνατον να μην έχει επηρεαστεί.

Δεν τον βρήκα ούτε ανάμεσα στους ανθρώπους που βρίσκονταν στην προκυμαία, αργόσχολοι άντρες και γυναίκες, ένας δυο ψαράδες. Η μικρή παραλία ήταν άδεια. Στάθηκα στην άκρη του νερού και κοίταξα το ξενοδοχείο, που φαινόταν εντελώς αταίριαστο με το τοπίο μετά τα δέκα λεπτά που μου είχε πάρει να περπατήσω μέχρι εκεί. Μέσα στο ξενοδοχείο θα μπορούσες να βρίσκεσαι οπουδήποτε, η πολυτέλεια ήταν κατά κύριο λόγο ανώνυμη, αλλά, αμέσως μόλις περνούσες τα προσεκτικά φυλαγμένα όριά του, βρισκόσουν απότομα σ' εκείνο το συγκεκριμένο περιβάλλον και τόπο. Καταλάβαινα ότι οι κάτοικοι του χωριού με κοιτούσαν – δικαιωματικά, εγώ ήμουν ο εισβολέας –, οπότε χαμήλωσα το κεφάλι και γύρισα προς το ξενοδοχείο.

Όταν έφτασα, είχε περάσει λιγότερο από μία ώρα. Στο σαλόνι είδα ότι η νεαρή γυναίκα είχε εξαφανιστεί και είχε επιστρέψει ο άντρας από το προηγούμενο βράδυ. Σήκωσε το βλέμμα, βγήκε από τη ρεσεψιόν και ήρθε βιαστικά προς το μέρος μου.

Συγγνώμη που σας ενοχλώ...

Τι συμβαίνει;

Μου είπε η συνάδελφος ότι είστε η σύζυγος του κυρίου Γουάλας.

Ναι;

Ο σύζυγός σας επρόκειτο να αφήσει το δωμάτιο σήμερα το πρωί. Αλλά δεν έχει έρθει για τα διαδικαστικά.

Κοίταξα το ρολόι μου:

Μεσημέρι είναι ακόμα.

Η αλήθεια είναι πως δεν τον έχουμε δει εδώ και αρκετές μέρες. Πήγε εκδρομή και δεν έχει γυρίσει.

Κούνησα το κεφάλι:

Πού πήγε;

Μίσθωσε αυτοκίνητο και οδηγό, αλλά δεν ξέρουμε τίποτε άλλο. Είχε πληρώσει το δωμάτιο προκαταβολικά, είπε ότι θα το κρατούσε όσο θα έλειπε.

Κοιτάξαμε ο ένας τον άλλο σιωπηλοί για κάποια ώρα. Τέλος ο άντρας ξερόβηξε ευγενικά.

Ξέρετε, χρειαζόμαστε το δωμάτιό του.

Παρακαλώ;

Έρχονται σήμερα τα άτομα που έχουν κρατήσει το δωμάτιο.

Μα το ξενοδοχείο είναι άδειο.

Ανασήκωσε τους ώμους για να απολογηθεί.

Ναι, το ξέρω. Ο κόσμος είναι παράλογος. Επέτειος του γάμου τους, νομίζω. Το δωμάτιο έχει ιδιαίτερη σημασία γι' αυτούς, πέρασαν σ' αυτό τον μήνα του μέλιτος. Θα φτάσουν το απόγευμα, οπότε καταλαβαίνετε...

Η φωνή του χαμήλωσε:

Θα θέλαμε να μετακινήσουμε τα πράγματά του από εκείνο το δωμάτιο σε άλλο.

Λογικό ακούγεται.

Μήπως να τα πακετάραμε, αν έχει σκοπό να φύγει μαζί σας σήμερα;

Δεν γνωρίζω πόσο σκοπεύει να μείνει.

Μάλιστα, καταλαβαίνω.

Κάνει έρευνα.

Ο άντρας σήκωσε τα χέρια του, σαν να είχα πει κάτι που δεν χρησίμευε σε τίποτα.

Πρέπει να αρχίσουμε να μαζεύουμε το δωμάτιό του τώρα. Μήπως θα μπορούσατε να με συνοδεύσετε;

Περίμενα καθώς επέστρεφε στη ρεσεψιόν για να πάρει το κλειδί. Περιπατήσαμε μαζί μέχρι το δωμάτιο του Κρίστοφερ, που βρισκόταν στην άλλη άκρη του ξενοδοχείου, στον επάνω όροφο – ο άντρας, το όνομά του ήταν Κώστας, σύμφωνα με το ταμπελάκι που ήταν καρφίτσωμένο στο σακάκι του, μου εξήγησε ότι ο Κρίστοφερ έμενε σε σουίτα. Το δωμάτιο είχε θαυμάσια θέα προς τον όρμο, αν είχα σκοπό να παρατείνω τη διαμονή μου, μου το σύστηνε με όλη του την καρδιά, θα ήταν πάλι διαθέσιμο μόλις έφευγε το ζευγάρι με την επέτειο, ίσως μέχρι τότε ο σύζυγός μου να είχε γυρίσει.

Όταν επιτέλους φτάσαμε στο δωμάτιο, ο Κώστας χτύπησε την πόρτα με τον διακριτικό αλλά ταυτόχρονα επιτακτικό τρόπο του προσωπικού των ξενοδοχείων, με το χέρι ήδη στο πόμολο – για μια στιγμή είχα την παραίσθηση ότι η πόρτα άνοιγε και ο Κρίστοφερ στεκόταν μπροστά μας έκπληκτος, αλλά όχι εντελώς δυσαρεστημένος –, και τότε ο Κώστας ξεκλείδωσε την πόρτα και μπήκαμε.

Η κατάσταση στην οποία βρισκόταν το δωμάτιο μου ήταν

ακατανόητη. Ο Κρίστοφερ δεν ήταν σε καμία περίπτωση σχολαστικός, αλλά δεν ήταν και ακατάστατος και σπάνια ο χώρος στον οποίο έμενε δεν ήταν καθαρός (όχι ότι τον τακτοποιούσε ο ίδιος, έβαζε άλλους να το κάνουν για εκείνον – η καθαρίστρια για ένα διάστημα ήμουν εγώ). Το δωμάτιο, αν και μεγάλο, με ξεχωριστό καθιστικό και θαυμάσια θέα – ο Κώστας είχε δίκιο, ήταν εξαιρετικό δωμάτιο και θα πρέπει να ήταν από τα πιο ακριβά του ξενοδοχείου –, ήταν εντελώς ακατάστατο.

Στο πάτωμα υπήρχαν πεταμένα ρούχα, κάποια από μέρες, το γραφείο ήταν γεμάτο βιβλία και χαρτιά, δίπλα στο κρεβάτι υπήρχε ένα κουβάρι από καλώδια, ακουστικά, μια φωτογραφική μηχανή, ο φορητός υπολογιστής του ήταν αφημένος στο πάτωμα με το καπάκι μισάνοιχτο. Υπήρχαν παραπεταμένοι δίσκοι της υπηρεσίας δωματίου, κανάτες με καφέ και μισοάδεια μπουκάλια νερό, ακόμη κι ένα πιάτο γεμάτο ψίχουλα – δεν καταλάβαινα γιατί η καμαριέρα δεν είχε πάρει τουλάχιστον τα βρώμικα πιάτα. Στο μεταξύ, το κρεβάτι ήταν στο κέντρο του δωματίου, άστρωτο και καλυμμένο με εφημερίδες και σημειωματάρια.

Οι επιφάνειες είχαν ξεσκονιστεί και στο πάτωμα είχε μπει ηλεκτρική σκούπα, αλλά φαινόταν λες και η καμαριέρα είχε κάνει τη δουλειά της γύρω από το χάος, με σκοπό να το διατηρήσει. Ζήτησε από την καμαριέρα να μην αγγίξει τίποτα, είπε ο Κώστας. Ανασήκωσε τους ώμους: Οι πελάτες λένε τι θέλουν, εμείς ακολουθούμε τις εντολές. Βλέπετε όμως...

Προχώρησε προς την ντουλάπα και άνοιξε τις πόρτες. Στον πάτο υπήρχαν κι άλλα άπλυτα ρούχα. Από πάνω τους διάφορα πουκάμισα και παντελόνια, τα οποία στο σύνολό τους αναγνώριζα – τα σχέδια και τα υφάσματα, το απειροελάχιστο φθαρμένο στρίφωμα σε ένα από τα μανικέτια. Η παρουσία μου στο δωμάτιο δεν με βοήθησε να καταλάβω και όμως εκεί – κι εκεί, κι εκεί –, σε εκείνα τα αντικείμενα, με τα οποία είχα ζήσει

πολλά χρόνια, υπήρχε μια αχνή αναγνώριση, η ανάμνηση του ιδιοκτήτη τους, του άντρα που ήταν και δεν ήταν εκεί.

Ο Κώστας χτύπησε τα χέρια του:

Λοιπόν. Να μαζέψουμε; Συμφωνείτε;

Ένευσα καθώς κοιτούσα τα χαρτιά και τα βιβλία. Όλα ανεξαιρέτως ήταν για την Ελλάδα, ανάμεσά τους υπήρχε ακόμη και ένα βιβλίο με ελληνικές φράσεις. Άνοιξα ένα σημειωματάριο, αλλά δεν μπορούσα να διαβάσω τον σφιχτό, άτσαλο γραφικό χαρακτήρα του Κρίστοφερ. Ποτέ δεν μπορούσα να τον διαβάσω. Ο Κώστας χρησιμοποίησε το τηλέφωνο του δωματίου για να καλέσει τη ρεσεψιόν και να ζητήσει μια καμαριέρα, η οποία εμφανίστηκε μερικά λεπτά αργότερα και άρχισε να βάζει τα ρούχα σε κουτιά. Ο Κώστας ζήτησε συγγνώμη, αλλά η ώρα κόντευε μία, οι νέοι επισκέπτες θα έφταναν από στιγμή σε στιγμή και έβλεπα ότι έπρεπε να γίνουν πολλά ακόμη για να είναι έτοιμο το δωμάτιο.

Το τηλέφωνό μου χτυπούσε. Έβαλα το χέρι στην τσέπη. Ήταν η Ιζαμπέλα, πάντα διάλεγε την κατάλληλη στιγμή. Απάντησα λίγο απότομα, αλλά δεν το πρόσεξε, δεν μπήκε καν στον κόπο να με χαιρετήσει πριν ρωτήσει που ήταν ο Κρίστοφερ και αν μπορούσε να του μιλήσει.

Στο βάθος άκουγα να παίζει το *Μπίλι Μπανι* του Μπρίτεν. Η Ιζαμπέλα και ο Μαρκ ήταν φανατικοί της όπερας και κάποια στιγμή στο παρελθόν μας είχαν πάει να δούμε μια παραγωγή της συγκεκριμένης όπερας στο Γκλάιντεμπορν. Η έξοδος ήταν ατυχής. Εκείνη την εποχή ο γάμος μας είχε αρχίσει να ραγίζει. Ο Κρίστοφερ κι εγώ μόλις απευθύναμε τον λόγο ο ένας στον άλλο, αλλά η Ιζαμπέλα και ο Μαρκ είχαν μια εύθυμη, σχεδόν επιθετική άγνοια της έντασης ανάμεσά μας. Το ενδιαφέρον τους για την όπερα έφτανε σε βαθμό προσήλωσης, πολύ περισσότερο εκείνη τη βραδιά.

Θυμήθηκα που καθόμουν στη θέση μου μουνδιασμένη και σκεπτική – για τη μουσική, την αμηχανία της κατάστασης, δεν μου άρεσε ιδιαίτερα ο Μπρίτεν, κάτι που δεν βοήθησε να με αγαπήσουν οι γονείς του Κρίστοφερ. Καθώς άκουγα λοιπόν τη γνώριμη μελωδία στο τηλέφωνο, σκεφτόμουν πόσο αναπόσπαστη ήταν η απόσταση από την ιστορία, που λαμβάνει χώρα σχεδόν εξ ολοκλήρου στη θάλασσα. Χωρίς αυτή την απόσταση δεν θα γύριζαν ούτε τα βασικά γρανάζια της πλοκής – δεν θα υπήρχε η απειλή ανταρσίας, δεν θα χρειαζόταν η επίκληση του στρατιωτικού νόμου, δεν θα πέθαινε ο Μπίλι Μπαντ. Αν και η όπερα δεν ήταν του γούστου μου – η μουσική είναι πολύ πυκνή, σαν να κοιτάξεις σε πέτρινο τοίχο – η ιστορία ήταν συναρπαστική, πρόσφερε την ευκαιρία να κοιτάξω στον κόσμο των αντρών σε μια διαφορετική στιγμή, όταν οι άντρες έφευγαν μακριά, στον πόλεμο ή στα καράβια.

Στη σύγχρονη εποχή δεν έφευγαν πια – δεν υπήρχε, τουλάχιστον για τους περισσότερους, μια θάλασσα να εξερευνηθούν, μια έρημος να διασχίσουν, δεν υπήρχε τίποτα παρά οι όροφοι ενός κτιρίου γραφείων, η πρωινή διαδρομή για τη δουλειά, το γνώριμο και μονότονο τοπίο, στο οποίο η ζωή φάνταζε μεταχειρισμένη, όχι κάτι που ένας άντρας θα μπορούσε πραγματικά να κατέχει. Μόνο στις ακτές της απιστίας κατάφερναν να βρουν χρόνο για τους ίδιους, λίγη ζωή εσωτερική, μόνο στο βασίλειο της μοιχείας γίνονταν, για άλλη μια φορά, ξένοι για τις γυναίκες τους, ικανοί για τα πάντα.

Ξαφνικά η μουσική σταμάτησε και η Ιζαμπέλα επανέλαβε την ερώτηση: Πού είναι ο Κρίστοφερ; Ύστερα από μια σύντομη παύση, καθώς κοιτούσα τα συντρίμια στο δωμάτιο, της είπα ότι δεν τον είχα βρει. Είσαι εκεί όμως; Είσαι στη Μάνη; Ναι. Αλλά ο Κρίστοφερ δεν είναι εδώ, δεν είναι στο ξενοδοχείο. Και πού είναι; Δεν ξέρω, είπα. Έχει πάει κάπου εκδρομή,

προσέλαβε και οδηγό. Το τηλέφωνό του δεν χτυπάει, μάλλον άφησε τον φορτιστή του – καθώς μιλούσα τα μάτια μου είδαν το καλώδιο της συσκευής να κρέμεται από την πρίζα δίπλα στο κρεβάτι – εδώ, στο ξενοδοχείο.

Θα περιμένω, της είπα. Δεν θα γυρίσεις μέχρι να τον βρεις, είπε εκείνη. Πρέπει να τον βρεις. Θα τον βρω, είπα. Αλλά δεν είμαι σίγουρη ότι είμαι το άτομο που θα έπρεπε να τον ψάχνει.

Αν είχε ακούσει, αν είχε σταθεί να ρωτήσει τι εννοούσα, θα της το είχα πει από εκεί, από το δωμάτιο του ξενοδοχείου, το μυστικό του χωρισμού μας δεν φαινόταν πια δεσμευτικό, αλλά δεν στάθηκε, ούτε φαινόταν να με ακούει. Δεν θα γυρίσεις μέχρι να τον βρεις, επανέλαβε, πρέπει να τον φέρεις πίσω. Ακουγόταν κλονισμένη, η σχέση ήταν κατ' ουσία απαίσια. Δεν απορούσα που ο Κρίστοφερ έτρεχε μια ζωή μακριά της, ή έστω από τότε που είχε γίνει ενήλικας – πάντα έτρεχε μακριά από κάτι πριν αρχίσει να τρέχει προς κάτι.

Χαμήλωσα το τηλέφωνο. Είπα στον Κώστα ότι μπορούσαν να βάλουν τα υπόλοιπα πράγματα του Κρίστοφερ στις βαλίτσες του και, όταν επέστρεφε, θα τους έλεγε εκείνος τι να τα κάνουν. Ο Κώστας ένευσε καταφατικά κι εγώ στράφηκα για να βγω από το δωμάτιο. Ήμουν ελεύθερη να φύγω.